

Overzicht cultuurhistorische onderzoeken 2021

Team Erfgoed gemeente Kampen

door Annemiek Jonker

In erfgoedstad Kampen is dit jaar een aantal cultuurhistorische onderzoeken en restauraties uitgevoerd. Er is onderzoek gedaan in de boerderij aan de Oosterholtseweg 44, de muziekkoepeel op de Nieuwe Markt en het Stationsgebouw. Er zijn ook nieuwe regels vastgesteld voor zonnepanelen in de binnenstad. Daarnaast houdt Team Erfgoed zich bezig met verschillende projecten en er staat meer op het wensenlijstje.

Wat doet Team Erfgoed?

De kerntaken van Team Erfgoed zijn het verstrekken van advies en informatie over monumenten, karakteristieke panden en gebouwen in het beschermd stadsgezicht. Er wordt aan diverse projecten gewerkt, zoals: de kerkenvisie, de Omgevingswet, aanwijzing van monumenten, nieuwe regels voor zonnepanelen, onderzoek, de Open Monumentendag en het Erfgoeddepot. Ieder jaar heeft Team Erfgoed een subsidiebedrag te vergeven aan eigenaren via de Subsidieregeling stedelijke vernieuwing. Het restaureren van gemeentelijke monumenten komt daarvoor in aanmerking, maar ook het restaureren van muurreclames, kleine elementen en het vernieuwen van rieten daken. Het bouw- of kleurhistorisch onderzoek van panden is soms ook subsidiabel.

Nieuw zonnepanelenbeleid

In 2021 is er nieuw beleid ontwikkeld voor het toepassen van zonnepanelen in het beschermd stadsgezicht. Het plaatsen van zonnepanelen is daarmee gemakkelijker gemaakt. De nieuwe regels zijn toegevoegd aan de welstandsnota, bijvoorbeeld dat zonnepanelen beperkt zichtbaar mogen zijn en ze geen aantasting mogen vormen van het waardevolle dakenlandschap. Daarnaast moeten ze in een aaneengesloten vlak liggen, in één vorm: rechthoek, vierkant of strook.

Oosterholtseweg 44 IJsselmuiden. Foto: Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, documentnummer 324578.

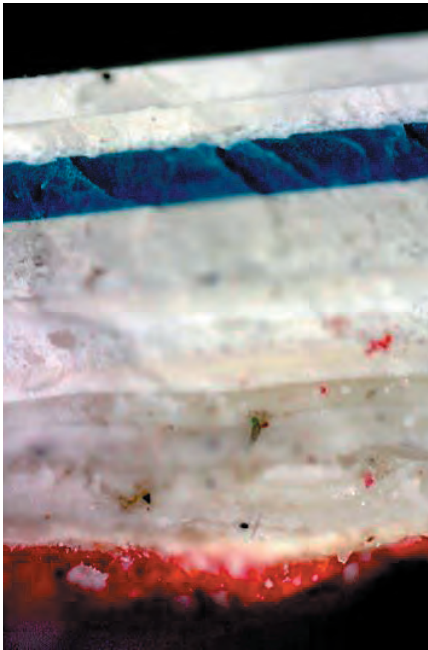
Nadat de nieuwe regels vastgesteld waren kwamen er veel aanvragen voor een Omgevingsvergunning binnen. De gemeente Kampen voorziet dus echt in een behoefte van bewoners. Het nieuws werd opgepikt bij diverse lokale en regionale kranten en kwam zelfs op landelijke televisie.

Oosterholtseweg 44

De omstreeks 1800 gebouwde rijksmonumentale boerderij aan Oosterholtseweg 44 werd recent door een familie gekocht met het doel deze te gaan bewonen. Het complex bestaat naast de boerderij uit een veeschuur en een grote houten hooischuur. De boerderij werd in de afgelopen decennia volledig gerenoveerd, maar aan de bijgebouwen is nauwelijks onderhoud uitgevoerd. Hierdoor is de veeschuur inmiddels ingestort en kent de hooischuur ernstige funderingsproblemen. De nieuwe eigenaren gaan de boerderij en de schuren in ere herstellen.

Restauratie muziekkoepeel en nieuwe kleuren

Misschien heeft u ze wel gezien, de aparte kleurentrapjes op de muziekkoepeel. Daar baseerde kleuronderzoeker Bert Jonker zijn kleurkeuze op. Door

Kleurlagen Muziektent
Nieuwe Markt Kampen.
Foto: Bert Jonker.

het precies afkrabben van schilderwerk in de vorm van ‘kleurtrappen’ kwam een ware geschiedenis naar boven. Op basis daarvan heeft de muziekkoepel hele andere kleuren gekregen. De kleuren passen meer in de omgeving van de muziektent, en gaan terug op de oudste kleurlaag. De rijksmonumentale muziektent heeft ook een forse renovatie ondergaan. Omdat vijf van de zes staanders verrot waren, zijn deze vernieuwd en daarnaast zijn er ook nieuwe houten hekken gemaakt.

Stationsgebouw Kampen

In de laatste maanden van 2021 is er een start gemaakt met kleuronderzoek in het Stationsgebouw te Kampen. In samenwerking met het Cibap is een leertraject opgezet voor leerlingen van de opleiding Specialist Schilder. Zij oefenen onder andere het schilderen met sjablonen en het mengen van de juiste kleuren. Dit project wordt begeleid door kleuronderzoeker Bert Jonker die al eerder beknopt kleuronderzoek deed in het gebouw. Hierbij kwamen achter de egale verflagen tot ieders verbazing fraaie Jugendstilschilderingen aan het licht. Deze schilderingen komen erg overeen met de schilderingen in de Stadsgehoorzaal. Zeer waarschijnlijk zijn ze van dezelfde decorateur.

Stationsgebouw, de 1e klas wachtkamer. Foto: Bert Jonker.

Het doel van het project is dat het stationsgebouw uiteindelijk weer open gaat voor publiek.

Aanwijzing van drie gemeentelijke monumenten

In 2021 werden drie gebouwen officieel aangewezen als gemeentelijk monument: het voormalig schoolgebouw aan de Oostzeestraat 30-50, de Stadsherberg aan de IJsselkade 48 en het visrokerijcomplex aan het Slagersplein 20-22. Voor de eerste twee panden was al in een eerder stadium door B en W besloten dat deze aangewezen zouden worden. Het betreft twee wederopbouwmonumenten. Voor de visrokerij kwamen twee verzoeken binnen om deze te beschermen: van Stichting Vischrookerij Van Heerde en Reumer en van de Stichting Behoud Erfgoed Brunnepe.

Er is onderzoek gedaan of deze drie gebouwen het waard waren om te worden beschermd als gemeentelijk monument. Er is gekeken naar de volgende vijf criteria: architectuurhistorische-, cultuurhistorische- en stedenbouwkundige waarden, gaafheid en zeldzaamheid.

Voormalig schoolgebouw aan de Oostzeestraat 30-50

Het gebouw is van stedenbouwkundige waarde vanwege de markante ligging aan het einde van de Hanzelaan op een prominente plek in de Hanzewijk. Het is van architectuurhistorische waarde vanwege de rationele baksteenar-

Gezondheidscentrum aan de Oostzeestraat 30-50 Kampen (2022). Foto: Remy Steller.

chitectuur van architect prof. N. Lansdorp. Het heeft een hoge cultuurhistorische waarde als een van de weinige relictten van de Hanzewijk en als voorbeeld van de scholenbouw uit de jaren vijftig. Het schoolgebouw is ondanks latere wijzigingen vrij gaaf gebleven. Met name de uitstraling van het exterieur is nog vrijwel intact. In Kampen is zo'n monumentaal schoolgebouw uit de wederopbouwperiode zeer zeldzaam. Met de nieuwe functie als Gezondheidscentrum De Hanze is het gebouw weer teruggegeven aan de samenleving. We koesteren dit gebouw en willen het bewaren voor de toekomst.

Voormalige stadsherberg aan de IJsselkade 48

Ter hoogte van de IJsselbrug staat het karakteristieke gebouw De Stadsherberg. Het pand is gebouwd in 1953. Het werd ontworpen door het architectenbureau van H.G. Kristen en T. Sikma. Het gebouw is van architectuurhistorische waarde vanwege de rijk gedetailleerde en bijzonder vormgegeven baksteenarchitectuur uit de Wederopbouwperiode. Tevens is het gebouw waardevol vanwege de belangrijke plaats die het inneemt in het oeuvre van Sikma en Kristen. Het is van stedenbouwkundige waarde vanwege de prominente positionering op een hoek aan de IJsselkade en direct bij de IJsselbrug. Verder heeft het pand hoge cultuurhistorische waarde vanwege de ontstaansgeschiedenis, waarbij de Marshallhulp uit Amerika een belangrijke rol heeft gespeeld.

Stadsherberg aan de IJsselkade 48 Kampen kort na de bouw. Foto: Stadsarchief Kampen F002502.

Het exterieur van de stadsherberg is ondanks de aanpassingen nog relatief gaaf gebleven. De realisatie van de serre, de loggia's en de koppeling van dakkapellen zorgen wel voor een inbreuk in het gevelbeeld. Het interieur is in de loop der jaren flink aangepast. De bel-etage is wel altijd een restaurant gebleven. Het hotel op de bovenverdiepingen is verbouwd tot appartementen.

Visrokerij aan het Slagersplein 20-22

Op verzoek van de Stichting Vischrookerij Van Heerde en Reumer en de Stichting Behoud Erfgoed Brunnepe is het visrokerijcomplex aan het Slagersplein 20-22 in december 2021 aangewezen als gemeentelijk monument. Al jaren zetten beide stichtingen zich in voor het behoud van de visrokerij en het woonhuis. Eind 2021 besloot het college van B en W om dit unieke ensemble te beschermen. Er is historisch onderzoek gedaan door Het Overzicht naar het belang van het ensemble. De conclusie was dat de visrokerij zeker waardevol is, vooral door de hoge cultuurhistorische waarde en de zeldzaamheid. Het complex aan het Slagersplein heeft cultuurhistorische

